

Jegyzékbe vett tulajdonságok – segítség a húros hangszerek művelőinek

A húroknak nagyon fontos szerepük van a húros hangszerek hangképzésében. A legtöbb muzsikusként nincs tisztában azzal, mekkora jelentősége van a megfelelő húr kiválasztásának. Igaz, a sokféle jelölés is megnehezíti a helyes választást, amelynek révén optimalizálni lehet a hangszer és húr közötti összjátékot. A következő tanulmány célja, hogy egységes jelöléseket alkalmazzon a különféle márkájú húroknál.

Az egymás mellé fonás esetében (Nebeneinanderspinnung = NS) két különböző, például ezüst és arany huzalt fonnak egybe. Nagyítót használva tisztán látható, hogy a megcsavart huzal egyik szálja ezüst, a másik pedig arany színű. Az aláfonásnál (Unterspinnung = US) pedig a húrmagra egy második, zárt fonatot visznek fel. A körbefonás (Umfelchtung = UF) a húrmagot mint egy koaxkábelt vonják be, igaz, ez az eljárás ma még meglehetősen ritka. Maga a húrmag is többféle lehet: van olyan, amelyet egyetlen szálban (rostban) (monofile Seele = MS), másokat több szálban (polyfile Seele = PS) felhordott anyagból állítják elő.

A húrokat úgy fejlesztik és készítik, hogy többféle feszítőerőnek tudjanak ellenállni. Az így nyert rugalmasság mértékét más-másképpen jelölik a gyártók, amint azt az alábbi táblázat is példázza. A felhasználó szempontjából kívánatos lenne ezeket egyféle jelölésben egyesíteni.

	Kürschner	Savarez - Corelli	Thomastik - Infeld
xl	nagyon könnyű	Medium = közepes Light = könnyű	puha
l	könnyű	~	~
m	közepes	Medium (= közepes)	közepes
s	erős	~	~
xs	nagyon erős	Forte = erős	erős

A húrok feszültségcsoportjai három gyártó jelöléseinek bemutatásával: Kürschner, Savarez-Corelli és Thomastik-Infeld.

A jelölés fentebb is vázolt különbözősége, amely a húrok tartozékaira is éppígy érvényes javaslatot indokol a hangszerkészítőknek egy olyan jelölési mód kialakítására, amelyet kulcsként használhatnának készítők és felhasználók egyaránt. A most következő példa, amely más anyagoknál alkalmazott elnevezéseket alapul véve alakít ki egy elnevezési módozatot, akár egy egységes jelölésrendszer alapjául is szolgálhat.

Hegedű esetében: g/GS/US/PS-Silber (Ezüst)/Silber (Ezüst)/Nylon (m)

Ez a jelölés egy hegedű g-húrnak felel meg, amely zárt ezüst fonással és ezüst aló fonással vonták be a többféle műanyagból előállított húrmagot és közepes húrfezsültséggel rendelkeznek.

Felhasznált anyagok

A következő anyagokat használják fel a húrok készítéséhez: a húrmag készülhet külön szabadság alapján egy szálban vagy több szálban bevont fémhuzalból. A bélhúrok juhbélből, egyszálú és többszálú nylonból, egyszálú vagy többszálú műanyagból vagy szénrostból állnak. A fonat szintiszta vagy legalább 90%-os ezüstről készül, esetleg vörösréz-nikkel ötvözetből, vörösréz-ezüst ötvözetből vagy wolfram-ból, titánból, ezüst-arany ötvözetből, alumíniumból, krómzott fémből, amelyben legalább 13% króm vagy

vörösréz található. A csupasz húrokat egy idő óta galvanizálás útján aranyozzák.

Minden húr esetében még egy sor fontos paramétert kell figyelembe venni. Elsősorban a húr hangszerezen való csengését kell megemlíteni. Itt azonban határt szabnak az egyszerű kulcsszámok vagy –betűk. Némi gyártók, mint amilyen például a Thomastik-Infeld, szavakban fogalmazza meg, milyen húrjainak hangzása, hogy ve-
vőinek segíteni tudjon a megfelelő válasz-

tásban. A további információk, amelyeket csoportosítani lehetnek, mint ahogy például az a Thomastik-Infeld bőgőhúrjainál tapasztalható, az alábbi módon történhet:

Menzúrák: 4/4, fl, fi, /
Hangolások és hangválasztás
Zenekar: H2, C1, E1, A1, D, G, c
Szóló: Cisz1, Fisz1, H1, E, A
Kvinthangolás: C1, G1, D, A

Összefoglalás

Egységes húrkulcsot kellene a lehető leghamarabb bevezetniük a készítőknél, hogy a felhasználót célirányosan tudják informálni. Megjegyzendő, hogy minden készítő természetesen szuverén módon dönt jelöléseit illetően, de ez nagyon megnehezíti a különböző termékek összehasonlítását.

A muzsikusként a hangszerkészítő mindaddig nehézségekkel küzdött a megfelelő húr keresése közben. Mít takarhat például a „műrost” kifejezés? Lehet, hogy valaki így asszociál: „A műrost az valamilyen pótanyag, ami a dolog értékét csökkenti”. Erre mondhatja a húrkészítő, hogy ő a sokak véleménye szerint alkalmasabb „karbonrostot”, azaz „KF-szálat” vagy „PVDF-szálat” alkalmazza. És ismét négy újabb kifejezéssel szembesülünk, amely még jobban elbizonytalanítja az amúgy is bizonytalan felhasználót.

A húrkészítőnek semmiképpen sem kell lemondania a húrtaakokon és prospektusokban megjelent saját reklámanyagról azért, mert az egységes kulcs miatt kiegészítő kifejezést alkalmaz. A húr rögzített jelzése nem is jelenhet meg ipari normaként, mivel a művészet nem hagyja magát normák közé szorítani. De mindenképpen kellene olyasvalaminek születnie, ami egyértelmű, mint például a klasszikus zenéből ismert műjegyzékek sora.

Hans Hoyer cikke a hangszerépítők számára írt kézikönyvből

Das Musikinstrument, 1999/3

Fordította Tóth Anna

Minden ami a fújáshoz kell!

A zenei hagyományok méltó megőrzése jegyében, a Fon-Trade Music Kft. Magyarországon egyedülálló hangszerkészlettel és szolgáltatásokkal áll a muzsikusok, zenei intézmények és kereskedő kollégák rendelkezésére.

• a világ vezető fúvós márkáinak széles skáláját kínáljuk: nálunk ezeket nem csak megrendelheti,

kézbe veheti, kipróbálhatja, összehasonlíthatja.

- ritmus- és ütőhangszerek teljes tárházát, az Orff-hangszerektől a jazz- és rock szereléseken át a szimfonikus hangszerekig.
- szavatolt minőséget a tanuló hangszerektől a professzionálisig, melyek a világ legnevesebb hangszergyártó cégeitől közvetlenül kerülnek üzletünkbe.
- a fúvós hangszerek szakszerű javítását, karbantartását: javítóműhelyeinkben a legmodernebb és tradicionális technikák ötvöztetésével, elismert mesterek irányításával, eredeti gyári alkatrészek felhasználásával folyik a munka. **Így magától értetődő a garancia...**

1081 Budapest, Kiss József utca 10-14., Telefon: 06 1 210 2790, Fax: 06 1 303 1158, E-mail: fontrade.music@axelero.hu

HANGSZER

Vonós és pengetős hangszerek kiállítása az esztergomi Vármúzeum Rondella kiállítótermében.

Hegedűk, mélyhegedűk, csellók, bőgők, gambák, tekerőlantok, gitárok, citerák és egyéb hangszerek.

MEGNYITÓ:

2000 augusztus 5. 17⁰⁰ a Várszínházban.

2000 augusztus 5–12.

KIÁLLÍTÁS

NAGYBORSZÁG LÉGNAGYORB ŰTŐHANGSZER VÁLASZTÉKA

Mobil tel.: (30) 99 63 173

Tel./Fax.: 318 1976

1088 Budapest, Bródy Sándor u. 36.

ABMIRAM PERCUSSION

Hangszerkereskedelmi és szolgáltató Kft.

1074 Budapest,
Dohány u. 86.
Tel./fax:
342-3623

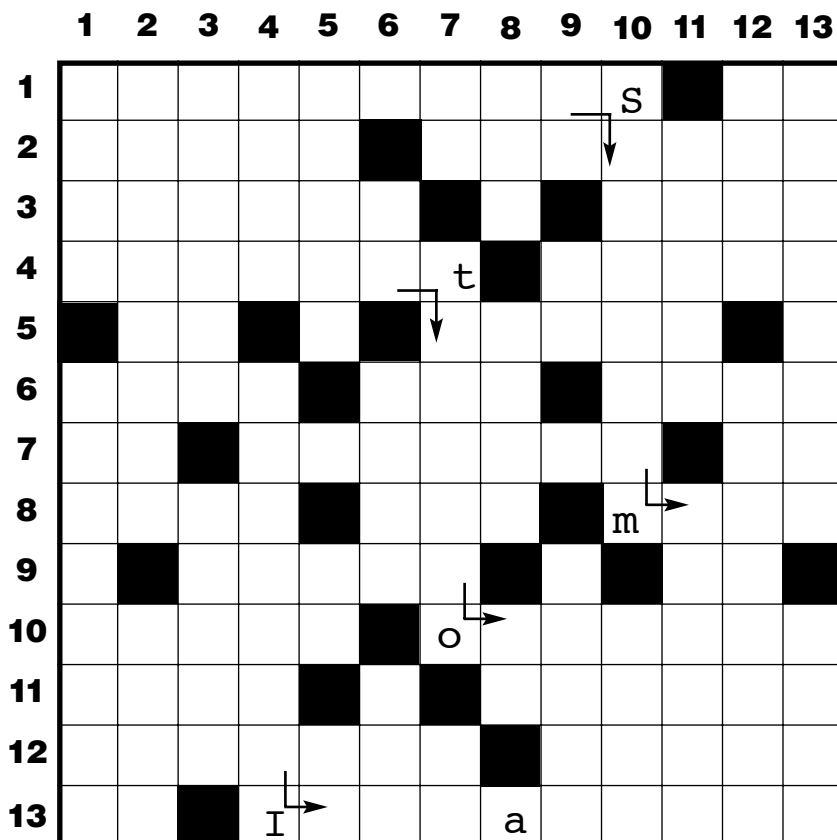
Nyitva:
hétfő–péntek
9.30-tól
18.00 óráig
Szombat
9.30–13.00

Új és használt hangszerek vétele, eladása,
igazságügyi szakértő véleményezése, szakbecslése.

Alkatrészek, tartozékok, kiegészítők forgalmazása:
húrok, vonók, tokok, huzatok, állványok stb.

Thomastic, Pirastro, Corelli és Jargar húrok

(Kar)mesteri megállapítás

VÍZSZINTES: 1. Sir Thomas Beecham (1879–1961), a Londoni Filharmonikusok világhírű karmestere mondta. Az első rész – Mezsgye része! 2. Orvul megszerezve tesz valamire – tűz elállítására szolgáló készülék. 3. Neves osztrák tenorista (Arthur, 1878–1944) – élete részeként eltölt. 4. A megállapítás második része – Somogy megyei község Balatonboglártól délre. 5. Óbor fele! – hiteget. 6. Szüretel – ...Mária Maggiore? firenzei nagytemplom – ausztrál város (NEBO). 7. Kettőzve: édesség – olasz kiadó! – az irídium vegyjele. 8. Bizánci táblakép – a magyarsággal összeolvadt török eredetű nép. 9. Duzzad, tájszóval – helyrag. 10. Alapfokú. 11. A nyugat-nemzedék kiemelkedő költője (Árpád, 1886–1928) – lószerszám. 12. Jól céloz – kendő, sál. 13. A lantán vegyjele.

FÜGGŐLEGES: 1. A hárfa neve a partitúrában – elkülönít, izolál. 2. Begubózik – mezzoszoprán szerep a Parasztszünetben. 3. Eléje, népiesen – francia eredetű női név. 4. Hegység Namíbiában (NOUK) – a megállapítás harmadik, befejező része. 5. A derbyk városa Angliában – kettőzve: Colette regénye – kéttell! 6. Testfél! – olimpiai bajnok birkózónk (József) – kellem. 7. Utolsó posta röv. – ... Coruna, spanyol város. 8. Nagytestű kutya – Aisne megye székhelye Franciaországban – alkuban van! 9. Kóros rész! – Locomotiv ...; együttes – az UTE labdarúgója (Krisztián). 10. Hannibal ...portas (Hannibál a kapuk előtt). 11. Emberek, németül – Verdi Álarcosbál című operájának eredeti színhelye. 12. Kikötői híd – kétévenként megrendezett képzőművészeti esemény Velencében. 13. Lágyszárú, mályvaféle növény – dokument.

Zábó Gyula

A Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetségének tagjai:

BM Duna Szimfonikus Zenekar

Cím: 1051 Budapest, Zrínyi u. 5.

Telefon: 317-3142

Próbaterem: 1124 Budapest,

Németvölgyi út 41.

Tel./fax: 355-8330; 355-2611/156, 177

Budafoki Dohnányi Ernő

Szimfonikus Zenekar

Cím: 1221 Budapest, Anna u. 15/b.

Tel./fax: 229-1821

Próbaterem: 1074 Budapest,

Rottenbiller u. 16-22.

Tel./fax: 322-1488, fax: 267-8667

Budapesti Fesztiválzenekar

1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.

Tel.: 266-2312, 318-446

Fax: 338-4337

e-mail: secretary@bfz.hu

www.bfz.hu

Debreceni Filharmonikus Zenekar

4025 Debrecen, Simonffy u. 11/c.

Tel./fax: (52) 412-395

Győri Filharmonikus Zenekar

9022 Győr, Liszt Ferenc u. 13.

Tel.: (96) 312-452 Fax: (96) 910-099

Magyar Nemzeti Filharmonikus Zenekar

1051 Budapest, Vörösmarty tér 1.

Tel.: 318-0162, fax: 327-4375

Magyar Állami Operaház

Budapesti Filharmoniai Társaság Zenekara

1061 Budapest, Andrásy út 22.

Tel.: 331-2550, fax: 331-9478

Magyar Rádió és Televízió

Szimfonikus Zenekara

1088 Budapest, Bródy S. u. 5-7.

Tel.: 328-8326, fax: 328-8910

MATÁV Szimfonikus Zenekar

1094 Budapest, Páva u. 10-12.

Tel.: 215-5770, fax: 215-5462

MÁV Szimfonikus Zenekar

1088 Budapest, Múzeum u. 11.

Tel./fax: 338-4085

Miskolci Szimfonikus Zenekar

3025 Miskolc, Fábíán u. 6/a.

Tel.: (46) 323-494, fax: (46) 351-497

www.mso.hu.misso@elender.hu

Pécsi Szimfonikus Zenekar

7621 Pécs, Király u. 10.

Tel.: (72) 324-350, 242-793,

fax: 324-350/18, 242-793/18

e-mail: pecssymp@externet.hu

Szegedi Szimfonikus Zenekar

6721 Szeged, Festő u. 6.

Tel.: (62) 426-102

e-mail: szeged-symphonie@deltav.hu

Szombathelyi Szimfonikus Zenekar

9700 Szombathely, Thököly u. 14.

Tel.: (94) 314-472, fax: (94) 316-808

Tel.: (94) 314-472, fax: (94) 316-808

MOLNÁR SÁNDOR: „A SZÖVEGELŐ”